

Българска ГОРА

Издание на Съюза на лесовъдите в България

ISSN 1312-7055

Брой 1 (45), год. X, февруари 2014 г., София 1303, ул. "Антим I" №17
www.bulgarian-foresters.org e-mail: bggora@abv.bg

Приета е Национална стратегия за развитие на горския сектор в България за периода 2013-2020 г.

На свое заседание на 27 ноември 2013 г. Министерският съвет при Националната стратегия за развитие на горския сектор в Република България за периода 2013-2020 г., която отговаря на предизвикателствата пред българското горско стопанство в началото на XXI век.

През последните 10 години съществени политически, икономически и социални промени оказаха влияние върху обществото и горското стопанство - приемането на България за член на Европейския съюз, развитието на процеса на глобализация, продължаващата икономическа криза в Европейската икономическа зона, нарастващото потребление на дървесина и увеличените заплахи за състоянието на горските територии, приемането на Закона за горите през март 2011 година. Многогодишното въз-

действие на тези фактори наложи преосмисляне на целите и приоритетите, които трябва да се поставят в основата на нов горски стратегически документ.

За да отговори на тази необходимост и в съответствие с чл. 10, ал. 3 и ал. 4 от Закона за горите, в началото на юни 2012 г. Министерството на земеделието и храните стартира процес на изработване на Национална стратегия за развитието на горския сектор в Република България с визия до 2020 г. (НСРГСРБ 2013-2020). Документът е изготвен от работна група към МЗХ, включваща представители на научните среди и неправителствените екологични и браншови организации. Стратегията има за цел да осигури провеждането на последователна и добре координирана горска политика и да създаде необходимите условия за гарантира-

не и подобряване на устойчивото управление на горския сектор в периода до 2020 година.

НСРГСРБ 2013-2020 г. е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на дългосрочно и устойчиво управление на жизнени и продуктивни многофункционални гори и нарастваща конкурентоспособност на горския сектор като основа за по-добър жизнен стандарт особено в планинските и селските райони. Предпоставка за устойчиво развитие на горските територии са регламентираните със Закона за горите три нива на горско планиране - национално, областно и местно, отразени съответно в НСРГСРБ 2013-2020 г., Стратегическия план за развитие на горския сектор, областните планове за разви-

тие на горските територии и горскостопанските планове и програми.

Основните принципи, които са възприети при разработването на Стратегията и ще се спазват при нейното изпълнение, са в съответствие със залегналите в новата Стратегия на ЕС за горите за периода 2014-2020 г., приета от Европейската комисия на 20.09.2013 г.: 1) устойчиво управление на горите; 2) поддържане на многофункционалната роля на горите; 3) устойчиво ползване на горски дървесни и не-дървесни продукти и услуги; 4) подкрепа на цялостния процес на създаване на добавена стойност в горския сектор; 5) засилване на координацията при подготовката и изпълнението на политиките на ЕС, свързани с горския сектор.

На стр. 2

Заместник-министър Валентина Маринова се срещна с ръководството на СЛБ

На 15 януари заместник-министърът на земеделието и храните д-р инж. Валентина Маринова се срещна с проф. Иван Палигоров - председател, инж. Борис Господинов, д-р инж. Анна Петракиева, инж. Милко Христов - заместник-председател на Съюза на лесовъдите в България, и инж. Валентин Чамбов - и.д. началник-отдел в МЗХ. Бяха обсъдени редица въпроси, свързани с промените в Закона за горите и Наредбата за условията и реда за възлагане изпълнението на дейности в горските територии.

Зам.-министър Маринова подчертала, че промените се правят след задълбочено обсъждане от всички заинтересовани страни. Проф. Иван

Палигоров изтъкна, че Съюзът на лесовъдите в България има активна позиция в обсъждането на предстоящите изменения в Закона за горите, представено е и становище по тях в Народното събрание. Прие се, че тези промени са в

интерес на бизнеса, но се очаква обсъждането и на други предложения за промени, което бе отложено. Проф. Палигоров поставил въпроси от заседанието на Управителния съвет на СЛБ - за напрежението в колегията от кадровите

промени, униформеното облекло, преодоляването на разликата в заплащането на специалистите, работещите на един и същи длъжност. Дискутираха се възможностите за организиране на процедури за отдаване на дървесина на територията на общината съвместно от всички собственици на гори, за преодоляване на ценовата конкуренция на пазара на дървесина, разработването на софтуер за електронно издаване на превозни билети, ускоряване на процеса на сертифицирането на горите и засилване на контрола на дървесината и продуктите от нея.

Ръководството на СЛБ обсъди със зам.-министър д-р инж. Маринова домакинството на България на годишната среща на Съюза на европейските лесовъдди, в който СЛБ членува от 1998 година.

Б

Разпространение и разнообразие на смърчови горски екосистеми

На стр. 3

Горите като елемент на продоволствената сигурност

На стр. 3

Опазване на природното наследство и биологичното разнообразие

На стр. 8

Нашият задачи на прага на десетата годишнина

С настоящия брой съюзният орган в. "Българска гора" прекрачва прага на десетата година. Въпреки трудностите през изминалите години вестникът успя да развие плодотворна дейност, насочена преди всичко към обединяване на българските лесовъди в една авторитетна организация, и да даде място на много въпроси, мнения и предложения за запазването и стопанисването на нашето голямо национално богатство - горите.

Вестник "Българска гора" ще работи и занапред за отразяване на българската лесовъдска мисъл и ще отделя място за всички животрепещи въпроси, които засягат горското дело и вълнуват нашата колегия.

Вестникът ще отваря широко страниците си за изнасяне на недостатъците в стопанисването на горите и ще поставя на обсъждане всички въпроси, които преследват целта за повдигане на моралните устои и престижа на Съюза на лесовъдите в България. Ще бъде проводник на онези критични бележки, които се отнасят до известни законоположения, спъващи правилното управление на горския отрасъл.

Вестникът на българските лесовъди ще отделя място за по-нататъшното възстановяване на горското богатство, залесяването на пустеещи места, борбата срещу пороите и защитата на природата. Няма да е чужд и за горската наука.

Обогатяване на съдържанието на изданието с теми, свързани с иновации в лесовъдството и горското стопанство на национално, европейско и световно ниво, ще доведе и до положителни промени във визията на вестника. Ще се представя и повече информация за европейската горска стратегия.

За изпълнението обаче на всички тези задачи съюзният орган се нуждае от повече сътрудници, които да подкрепят списването на вестника чрез изпращане на статии, дописки и информация, разнообразяващи и подобряващи неговото съдържание.

Нека с общи усилия и повече заинтересованост да направим вестник "Българска гора" още по-добро място за отразяване на нашата лесовъдска мисъл и трибуна за обсъждане на най-важните въпроси, които стоят пред нашата горскостопанска практика.

Б

Приета е Национална стратегия за развитие на горския сектор в България за периода 2013-2020 г.

От стр. 1

Определяща роля имат и принципите: съгласуваност с националното законодателство; широко участие на заинтересованите страни; междусекторен подход; интеграция с Националната програма за развитие: България 2020 и Националния план за икономическо развитие; съгласуваност с международните задължения, инициативи и конвенции, свързани с горите; партньорство при прилагането; повишаване на общинствената ангажираност.

НСРГСРБ 2013-2020 г. съдържа осем части: увод, връзка с европейски и национални стратегически документи, основни принципи на разработването и прилагането; анализ на състоянието на горския сектор през периода 2006-2011 г.; визия, мисия и цели; приоритети и мерки; източници на финансиране за постигане на целите; мониторинг на изпълнението.

НСРГСРБ 2013-2020 г. се основава на извърен за-дълбочен анализ на резултатите от изпълнението на паневропейските критерии и индикатори за устойчивото управление на българските гори и състоянието на горския сектор за периода 2006-2011 г., на силните и слабите страни, възможностите и заплахите за сектора. Тя е съобразена с европейската рамка за планиране в сектора и действащите стратегически документи.

Основните изводи от анализа са:

1. Българският горски сектор преодолява критична ситуация, започната в края на миналото столетие.

Резултатите от анализа на изпълнението на паневропейските критерии и индикатори за устойчиво управление на горите през периода 2003-2011 г. показват напредък в процеса на повишаване на бизнесспособността на сектора. Проведената институционална реформа и ясното разделение на функциите предполагат нови отговорности и възможности за горската администрация, държавните горски предприятия и всички заинтересованни страни.

2. Въпреки слабостите в общата горска политическа рамка и в постигдането на някои цели от националните горски стратегически документи, провежданата през анализирания период политика е способствала за развитието на икономически жизнеспособен сектор в България.

3. Нараства ролята на горския сектор за смекчаване на последиците от изменението на климата и като незаменим източник на възобновяема енергия и материали. Отбелязан е напредък в опазването на биологично разнообразие в горските територии. Предвижда се секторът да подпомага икономическото развитие на страната, да осигурява условия за пълноценно реализация на заетите в него, да способства в максимална степен за смекчаване на ефекта от промяната в климата и да гарантира поддържането на здравословна околнна среда.

горските структури и процеси.

4. На българския горски сектор са присъщи значителна част от характеристиките на зелената икономика и потенциал, който обществото очаква да бъде оптимално разкрит и най-разумно използван.

Стратегията е насочена към поддържането на жизненни, продуктивни и многофункционални гори, устойчив, конкурентоспособен и иновативен горски сектор, съхранени биологично разнообразие, количество и качество на водните ресурси в горските територии. Предвижда се секторът да подпомага икономическото развитие на страната, да осигурява условия за пълноценно реализация на заетите в него, да способства в максимална степен за смекчаване на ефекта от промяната в климата и да гарантира поддържането на здравословна околнна среда.

НСРГСРБ 2013-2020 г. формулира три стратегически цели на националната политика в горския сектор:

- осигуряване на устойчиво развитие на горския сектор чрез постигане на оптимален баланс между екологичната функция на горите и тяхната способност дългосрочно да предоставят материални ползи и услуги;

- засилване на ролята на горите за осигуряване на икономически растеж на страната и по-равномерно териториално социално-икономическо развитие;

- увеличаване на приноса на горския сектор в зелената икономика.

ната икономика.

Стратегическите цели са доразвити в четири приоритета и двадесет мерки, които са взаимносъврзани и допълващи се. За всяка мярка са определени специфични цели, дейности, очаквани резултати, критерии и индикатори за оценка на изпълнението, институции, отговорни за изпълнението, и източници за финансирание.

Очаква се тяхното изпълнение да допринесе за постигане на по-висока добавена стойност на национално ниво в следните приоритетни области: природосъобразно и многофункционално стопанисване на горските ресурси; постигане и поддържане на благоприятен консервационен статус на горските хабитати и видове и опазване на биологично разнообразие чрез устойчиво управление на горските територии; ефективно управление на горския сектор; нарастване на приноса на горския сектор към зелената икономика.

Основни дейности, чието изпълнение е предвидено в НСРГСРБ 2013-2020 г.:

- изработване на Наредба за инвентаризация на горските територии и горско пла-ниране;

- разработване и въвеждане на Национален план за развитие на горската инфраструктура, който да съдържа оценка на състоянието на сегашната горскопътна мрежа;

- изготвяне на Национален план за развитие на недържавното горско стопанство;

- разработване, приемане и изпълнение на Националната стратегия за развитие на ловното стопанство за периода 2013-2028 г.;

- анализ и оценка на изпълнението на Стратегията за опазване на горите от по-жари и актуализирането ѝ;

- разработване и прилагане на Национална методика за управление и мониторинг на горски територии с висока консервационна стойност;

- разработване и прилагане на методики за систематично събиране, оценка, мониторинг и обмен на данни за биологичното разнообразие в горите;

- разработване и прилагане на методики за измерване и управление на ландшафтния модел;

- разработване и въвеждане на програма за подпомагане на собствениците на гори и горска бизнес при кандидатстване по ПРСР 2014-2020 г.;

- изготвяне и въвеждане на програма за консултиране на собствениците на недържавни гори и лица;

- проучване, анализ и оценка на потенциала на горските територии в България за възможностите за производство на енергия от дървесна биомаса;

- разработване на Национална схема за устойчиво производство и потребление на дървесна биомаса за енергийни нужди, която да съдържа съответните критерии за устойчивост;

- разработване и прилагане на методики за отговорно стопанисване и устойчиво управление на горите с висока консервационна стойност;

- разработване и въвеждане на План за развитие на екотуризма в България, в който горският сектор да бъде представен по подходящ начин;

- участие в изготвянето и въвеждането на концепция за екосистемни услуги и тяхното устойчиво и социално-икономическо управление;

- разработване и прилагане на методика за оценка на екосистемните услуги, предоставяни от горските територии, и за компенсаторни плащания за горските територии, в т.ч. включените в Европейската екологична мрежа "Натура 2000";

- въз основа на НСРГСРБ 2013-2020 г. ще се изготви Стратегически план за развитие на горския сектор, който ще определи конкретните действия за изпълнение на задълженията в НСРГСРБ 2013-2020 г. цели, приоритети и мерки и необходимите средства за това;

- изготвяне на нормативни изисквания за измерване и управление на ландшафтния модел;

- разработване и въвеждане на програма за консултиране на собствениците на недържавни гори и лица;

- изготвяне на методики за отговорно стопанисване и устойчиво управление на горите с висока консервационна стойност;

Националната стратегия за развитие на горския сектор в Република България за периода 2013-2020 г. е публикувана на интернет страницата на МЗХ: www.mzh.govment.bg и на Изпълнителната агенция по горите: www.iag.bg.

Инж. Спас ТОДОРОВ

и.д. началник на отдел

"Стопанисване на горски-

те територии" в МЗХ

Нова професионална организация

С решение от 31.07.2013 г. фирмено отделение на Софийския градски съд вписа в Регистъра на юридическите лица с нестопанска цел Професионално сдружение на държавните служители в горите (ПСДСГ). Уредители на Сдружението са единадесет държавни служители в Изпълнителната агенция по горите. ПСДСГ е учредено съгласно разпоредбите на Закона за държавния служител и Закона за юридическите лица с нестопанска цел със седалище в София и си поставя следните основни цели:

- да отстоява и защитава интересите на своите членове - държавни служители в централната държавна администрация по горите и нейните структури и специализирани териториални звени по въпросите на служебните и осигурителните отношения, безопасността и здравословни условия на труд, осигуряването на високи доходи, жизнено равнище и професионална реализация;

- да съдейства за утвър-

ждаване на модерна държавна горска служба, ориентирана към нуждите на общество, на собствениците на гори и на професионално гравитиращите икономически браншове.

Членове на Сдружението могат да бъдат всички, които в момента са или са били държавни служители в горския сектор, както и сдружение с нестопанска цел, чийто цели съответстват на целите на ПСДСГ. В Изпълнителната агенция по горите, регионалните дирекции по горите и териториалните звена на ИАГ работят над 410 държавни служители, всеки от които има правото да членува в Професионалното сдружение на държавните служители в горите.

За постигане на своите цели ПСДСГ провежда следните действия:

- Набира и разпространява информация, свързана с прилагането на нормативни актове за държавните служители, които са негови членове.

- Подкрепя и подпомага повишаването на професионалната квалификация и слу-

жебното развитие на държавните служители.

- Разработва и реализира проекти и програми по значими проблеми, свързани със статута на държавния служител и неговите професионални интереси.

- Изследва законодателството за държавната служба с цел неговото адаптиране към стандартите и добри практики на Европейския съюз.

- Участва във или си сътрудничи със сродни организации в България и чужбина.

- Сътрудничи с всички синдикални организации в горския сектор.

- Привлича експерти и специалисти за консултиране по проблеми, свързани със служебните и осигурителни отношения.

- Подпомага реализирането на защитата при нарушаване на правата и статута на държавните служители, които са негови членове.

- Извършва действия по консултиране, партньорство и подпомагане на органите на държавната власт и ръко-

водството на централната държавна администрация по горите при разработването на политиката в областта на реформите в държавната служба и прилагане на нормативни актове.

- Подготва становища относно проекти на нормативни актове, които засягат служебните и осигурителните отношения, както и здравословните и безопасните условия на труд.

- Определя свои представители за участие в разработването на проекти за нормативна уредба, принципи и решения, засягащи статута на държавния служител.

- Организира дискусии, срещи, образователни курсове, семинари, конференции, изложби и други публични проявления.

- Разработва информационни продукти и материали.

- Изготвя и разпространява експертни оценки и аналитични продукти по практически, научни, приложни, правни и образователни проблеми.

- Самостоятелно или

съвместно с други организации разработва и изпълнява проекти, финансираны от националния бюджет, Европейския съюз, както и от други организации.

- Предлага на органите на администрацията, органи на местното самоуправление и на други институции, имащи законодателна инициатива, проекти на нормативни актове.

- Сътрудничи на държавни и общински органи, браншови организации, други институции и структури за реализирането на целите на

- Набира и разпределя средства за осъществяване на целите на Сдружението.

Наука**Разпространение и разнообразие на смърчови горски екосистеми**

Смърчовите гори са широко разпространени в Европа, а у нас те обхващат предимно по-високите части на Рило-Родопския масив. България е част от югоизточната гранична територия на ареала на *Picea abies* (L.) Karsten на континента, поради което за състоянието и естественото възобновяване на смърчовите гори от голямо значение са климатичните условия.

Смърчът се развива при по-ниска температура на въздуха в сравнение с други наши горски дървесни видове. Установено е, че при 17°C има оптимални условия за протичане на асимилационния процес при смърча. Неговата коренова система е сравнително плоска и плитка, поради което се нуждае от значително количество валежи с равномерно разпределение през годината. Установено е, че почвите в смърчови горски екосистеми са обикновено ненаситени кафявки горски тъмни, а от съществено значение за тяхното плодородие са физичните и водно-физичните им свойства (Желязков, 1978).

В други проучвания е отбележано, че смърчовите насаждения са в състояние силно да трансформират под склона си основните климатични фактори: светлина, топлина, валежи. Поради това при голяма гъстота се наблюдава влошаване на почвените условия, а с увеличаване на надморската височина и при по-влажен и хладен климат се формират почви с по-слаб лескорастителен ефект.

Смърчовите гори у нас са разпространени главно в планински райони при надморска височина от 1400 до 1700 м, но смърч се среща и от 1000 м надморска височина. Както се знае, в зависимост от изложението *Picea abies* (L.) Karst. може да доминира и в гори на сълнчеви склонове докъм 2100 м надморска височина.

На сенчести изложения в Рила е широкоразпространен типът горска екосистема "свежа до влажна смърчова гора на дълбоки почви" (Маринов и кол., 1980).

Изследвания, проведени в Стационара "Говедарци" на Института за гората при БАН, показват, че в този тип гора от 1400 до 1600 м н.в. средната норма на валежите варира между 960 и 1065 ми-

лиметра. Определено е, че това е с около 15 % повече от валежите по южните склонове на планината за същата надморска височина. За проучваните гори от северните склонове на Рила има условия за по-добро навлажняване, необходимо за растежа на смърча поради по-високата сума на валежите в съчетание с техния пролетно-летен максимум и по-слабото изпарение. Периодът с температури над 10°C е около 120 дена, което е предпоставка за установената висока продуктивност на смърчовите гори при тези условия: определена е надземна маса при V клас на възраст 800-900 м³/ха при склоненост 0.9 и I бонитет. Смърчовите гори у нас имат големи водоохранно-защит-

жат чрез прилагане на изборна форма на стопанисване. При относителна едновъзрастност на гората това се постига и чрез групово-изборна сеч.

● Изборна форма на стопанисване се прилага в среднопланинска смърчова гора с ниски треви на петна за производство на висококачествен строителен материал и максимален защитен и хидрологичен ефект на тази екосистема. Разпространена е в пояса 1400-1700 м н.в., на северни склонове. Дървостоят е смърчов, относително разновъзрастен и високопродуктивен, I-II бонитет.

● В пояса от 1300 до 1800 м н.в., на стръмни и сенчести склонове е разпространена среднопланинска смърчова гора със зелени мъхове и боровинки. Дървостоят е от III бонитет, чист смърчов, с единично участие на бял бор, едно- или разновъзрастов дървостой с единично или групово разположение на дърветата. На стръмен терен доминира водоохранно-защитната функция на тази екосистема, която най-добре се поддържа чрез групов-изборна сеч с продължителен период, а чрез изборна форма на стопанисване при добра разновъзрастност.

● Смесената долинна смърчово-елова гора е разпространена в Рило-Родопския масив по склонове и долинни части, предимно със северно и североизточно изложение. Дървостоят на тази екосистема обикновено е смесен по състав от смърч и ела с единично участие на бук, с добре изразена разновъзрастова структура и висока продуктивност. Има високоэффективни защитни, хидрологични, икономически и други полезни функции, които най-добре се поддържат чрез групов-изборна сеч с продължителен период, а чрез изборна форма на стопанисване при добра разновъзрастност.

● В пояса 1500-1800 м н.в. се среща среднопланинска смърчова гора с брусници и боровинки върху наклонени и стръмни терени с изразена скалистост, на южни изложени. Дървостоят е смърчов с единичен примес

на бял бор от III-IV бонитет. Възобновителният процес е затруднен от характерното участие на червени и черни боровинки и житни треви. Защитните функции на екосистемата се поддържат чрез прилагане на групов-изборна сеч с удължен възобновителен период или изборно стопанисване при добра разновъзрастова структура на дървостоя.

● В среднопланинска смърчово-белоборова гора с боровинки и светлика на стръмни склонове със северна компонента над 1800 м н.в. възобновяването е затруднено. Екосистемата е с голямо защитно значение и добри резултати могат да се постигнат с прилагане на групов-изборна сеч с удължен възобновителен период и внасяне на бяла мута, а при разновъзрастова структура на насажденията - и чрез прилагане на изборно стопанисване.

Смърчът е типичен дървесен вид за по-сенчести планински склонове в нашата страна. Като сенкоиздръжлив вид, за разлика от беля бор, смърчът може да изгражда насаждения с разновъзрастова структура. Характерни за него са чисти по състав, както и смесени насаждения с бял бор, бук, ела и други. За формиране и разпространение на горите климатичните условия са най-важният от екологичните фактори.

Док. д-р Надежда СТОЯНОВА
Институт за гората - БАН

Ресурси

През последните 30 години на много световни форуми и в научни публикации и дискусии се говори за горите не само като за източник на дървесина, средообразуващ и климаторегулиращ фактор, но и като важен елемент на продоволствената сигурност.

Още в края на XIX в. лесовъдите в нашата страна определят горите като източник на храна. Петър Беров (1896 г.) отбелязва, че селяните от Искрецка околия (днес Свогенска община) превръщат дървесината и другата растителна маса от горите чрез пашата и изхранването на козите, овцете и кравите в млечни продукти, месо и вълна, а производството на шума (листников фурраж) е печеливша дейност. Н. Шолев (1896 г.), И. Игнатов (1896 г.) и други също посочват, че добивът на липови кори, смрадлика, листников фурраж е печеливша дейност за горите. Съвременното горско стопанство у нас до началото на 90-те години на XX в. има съществен принос в производството на месо, мляко, горски пло-

Горите като елемент на продоволствената сигурност

дове, билки, гъби, зърнени храни. По това време в много от горските и смесените горско-селски стопанства е изградена модерна животновъдна база, силно застъпени са риболовът и растениевъдството, осигурен е огромен фуражен ресурс за изхранване на селскостопанските животни. При реорганизацията на горскостопанския сектор през 90-те години на XX в. производството на селскостопанска продукция е извадено от отрасъла и споделя нерадостната съдба на селскостопанските предприятия.

Не само в миналото, но и в съвременния свят горите играят съществена роля за

оценяването на милиони души в развиващите се страни и страните в преход. По дан-

бъдат подложени на свръхексплоатация, или ще се развиват устойчиво.

номически достъпна, достатъчна по количество, качествена храна, за да живее здравословно и да е активен.

Според световните статистики всяка година 17 млн. ха гори се изкореняват и изгарят, за да бъдат превърнати в нетрайни пасища или обработвани земи. Това на по-късен етап води до обединяване на почвите, многократно повишава ерозията, честотата и опустошителната сила на наводненията, снижава нивото на подпочвените води, модифицира микроклимата. Наводненията у нас през пролетта на 2005 г., ураганите в САЩ и Азия са доказателство за негативното въздействие на

на ФАО в много държави продоволствената сигурност зависи в значителна степен от използването на горските ресурси и от това дали те ще

Какво е продоволствената сигурност? Понятието означава всеки жител на планетата или на дадена страна да разполага с физически и ико-

безконтролното обезлесяване и свръхексплоатацията на горите. Унищожаването на горите води до сериозен срив не само в екологичната, но и в продоволствената сигурност на света.

Редица автори - Загоров и Найденов (1999 г.), Абрамович и Маутън от края на 90-те години на XX и началото на XXI век отбелязват, че продоволствената сигурност се определя от комплекс политически, социално-икономически и екологични фактори за управление на природните богатства: почвено-поземлен ресурс, горски ресурси и други. Горите са един от най-важните фактори на тази матрица и влияят върху продоволствената сигурност в три основни направления - селското стопанство, риболовъдството и дивечовъдството.

Известно е, че горите създават и поддържат благоприятни условия за развитието на селскостопанските култури, овладяват почвената ерозия, подобряват почвеното плодородие, запазват влажността на въздуха, регулират микроклиматата.

На стр. 6

Юбилей —**Инж. Иван
ГУНЧЕВ
на 70 години**

Роден е на 26.01.1944 г. в с. Горско Калугерово, Великотърновска област.

През 1970 г. завършва ВЛТИ, специалност "Горско стопанство". Същата година започва работа като лесничий в Горско стопанство - Велико Търново. От 1972 до 1977 г. е директор на Горско стопанство - Луковит. От 1977 г. е на работа в Горскостопанския комбинат - Велико Търново, като последователно е главен специалист, инспектор, ръководител на сектор "Стопаниране и охрана", заместник-главен директор, главен директор, а от 1999 до 2003 г. е началник на РУГ - Велико Търново.

Навсякъде, където работи, инж. Гунчев отделя особено внимание на правилното и устойчивото стопаниране на издънковите и буковите високостъблени гори. Под негово ръководство са

създадени десетки хиляди декара нови гори във Великотърновска и Габровска област и в района на ГС - Луковит.

Като ръководител на различни нива инж. Иван Гунчев спомага за професионалното израстване на лесовъдските кадри, с които работи.

Автор и съавтор е на няколко рационализации, внедрени в горското стопанство.

През 1986 г. издава в съавторство книгата "Горското стопанство във Великотърновски и Габровски окръг". Автор е на книгата "Горите на Великотърновска и Габровска област", издадена през 2006 година.

Носител на приза "Лесовъд за годината" става през 2002 година.

В Съюза на лесовъдите в България е член на Управителния съвет.

Съюзен живот**Предложения на Работна комисия на СЛБ**

На свое заседание от 18.10.2013 г. комисията, определена с решение на проведеното на 06.03.2013 г. Общо събрание на СЛБ, разгледа предложения за реорганизиране на структурата на Съюза; за промени в Устава на СЛБ и постъпилото становище по представените документи от Регионалния съвет на СЛБ към РДГ - Велико Търново; за промяна в членския внос на СЛБ.

В резултат от проведени дискусии комисията предлага на Управителния съвет на СЛБ:

I. Във връзка с реорганизиране на регионалните структури на СЛБ:

В чл. 14 на Устава на СЛБ да се създаде нова алинея 3 със следното съдържание:

т. 1. "Дружествата по места се обединяват в регионални съвети, чийто териториален обхват съвпада с района на дейност на регионалните дирекции по горите";

т. 2. "В регионалните съвети участват минимум 5 представители от дружествата на СЛБ в териториалния обхват на съответния регионален съвет. Всеки Регионален съвет избира свой регионален председател, който

е и член на Управителния съвет на СЛБ".

В чл. 23, ал. 1 на Устава на СЛБ т. 7 добива следния вид: "При необходимост избира и допълнителни членове на УС на СЛБ въз основа на постъпили предложения от регионалните съвети".

II. Във връзка с предложението за изменение на Устава на Съюза:

Работната група предлага в Устава на СЛБ да бъдат направени следните промени:

1. В чл. 2 досегашният текст да стане ал. 1 и да се създаде нова ал. 2 със следния текст: "СЛБ работи за утвърждаване на авторитета на лесовъдската професия".

2. В същия чл. 2 да се създаде и нова ал. 3 със следния текст: "Опазване на професионализма, морала и лесовъдската етика".

3. Чл. 4, т. 4 да се измени: "Съдейства за разработване и изпълнение от членовете на Съюза на програми за обучение на деца, ученици и други възрастови групи с оглед повишаване на знанията на обществеността за значението и функциите на горските екосистеми, както и за значението на лесовъда за тяхното природоустойчиво стопаниране".

4. В чл. 6 да се добави нова т. 4 със следния текст:

"Изготвя и изпълнява проекти с екологична и/или друга насоченост, засягаща горите на регионално, национално и международно ниво. За всяко конкретно предложение се сформира екип (работна група) от членове на СЛБ, която подготвя, кандидатства и организира изпълнението на проекта".

5. В чл. 12, ал. 7 текстът

да се измени: "Спомагателен член на СЛБ може да бъде всяко физическо лице, работещо или работило в горския сектор, както и всяко юридическо лице, регистрирано по чл. 241 на Закона за горите, което е съгласно с Устава на Съюза и оказва морална, материали или друга подкрепа и съдействие за осъществяване на съюзните цели. Той има всички права и задължения на редовния член".

6. В чл. 13 след "нарушения в Устава" да се добави: "профессионализма, морала и лесовъдската етика".

III. Във връзка с предложението за увеличаване на членския внос:

Членският внос да бъде увеличен на 12 лева за година (1 лв. на месец).

Членският внос се разпределя както следва:

- 40 % за нуждите на дружествата;

- 40 % се превеждат в банковата сметка на СЛБ за нуждите на Съюза;

- 20 % се превеждат в банковата сметка на СЛБ за заплащане на членството на СЛБ в Съюза на европейски лесовъди (СЕЛ). Заплащането на членския внос към СЕЛ се извършва централизирано от председателя на СЛБ или утълномощен от него представител.

Членският внос за пенсионери, ученици и студенти е в размер 50 % от редовния членски внос.

IV. Предложение във връзка с номинациите за почетното звание "Лесовъд на годината":

С оглед проведените реформи в сектор "Гори" да се извърши прецизиране на критериите за номиниране и определяне на носителите на почетното звание "Лесовъд на годината". Един от критериите задължително да бъде "Член в СЛБ".

Предложението ще бъде обсъдени и приети на Общо събрание на СЛБ през март 2014 година.

Ветераните от Софийското дружество се срещнаха с директора на Института за гората

На 25 ноември 2013 г. Дружеството на ветераните лесовъди и учени в София проведе своето редовно месечно събрание, ръководено от проф. Васил Василев. За гост-лектор бе поканен директорът на Института за гората при БАН проф. Христо Цаков.

Проф. Цаков разказал

историята на Института за гората, която започва през далечната 1929 г. със създаването на Служба по горско опитно дело с първия служител и директор Тома Захариев - възпитаник на Горската

академия в Петербург. След него в новосъздаденото научно звено идва Георги Сираков, завършил в Германия, а по-нататък са назначени Асен Биолчев, Никола Пенев, Йордан Духовников, който оформя ядрото на научните дейци, професори и специалисти в областта на горското стопанство.

Институтът укрепва като специализирано звено, което проучва основните проблеми въпроси, важни за развитието на нашето горско стопанство. Особено голямо развитие Институтът за гор-

ата постига през 80-те години на миналото столетие. По това време се проучва типологията на горите, залесяват се хиляди декари млади горски култури, върху хиляди декари гори се води борба срещу насекомите вредители и болести. В тези и в много други области специалистите от Института извършват задълбочени проучвания и предлагат мерки, които позволяват горското стопанство да се развива с бързи темпове и да завоюва големи успехи.

Преди промените у нас,

настъпили след 1989 г., в Института за гората работят повече от 200 специалисти в 14 секции. Понастоящем в състава на Института има малко повече от 60 служители, работещи в 4 секции. Средствата за научни изследвания са силно намалели. Има години, през които служителите са разпусканы по 1-2 месеца в неплатен годишен отпуск. Въпреки трудностите колективът на Института за гората търси и намира сили, средства и възможности да помога за решаването на важни и злободневни проблеми за

горското стопанство. Според възможностите си той развива и международна дейност, като участва в научни проекти със специалисти от други страни.

Неотдавна Институтът за гората отбелаяз 85-годишнината от създаването си с тържествено събрание и двудневна научна сесия, в която взеха участие учени от много страни.

Проф. Цаков отбелаяз, че ръководството на ИГ при БАН се стреми да привлече нови кадри, като в момента се подготвят 12 докторанти.

В дискусията, последвала изказването на проф. Цаков, участваха проф. Васил Василев, проф. Никола Колев и проф. Георги Цанков, които оцениха високо научноизследователската дейност на колектива на Института за гората при БАН. Предложено бе за дейности като участие в постоянни комисии и организирането на международни научни конференции да се потърси съдействието от външни организации от Европа.

Проф. д-р Георги ЦАНКОВ

Горската история - включи се и ти!

През 2014 г. се навършват 135 години от създаването на горската служба в България. Тази история е поредица от събития, за които много години събираме документи и информация, които често са недостатъчни и неточни. Музейят на Лесотехническия университет, Редакцията на списание "Гора" и органът на Съюза на лесовъдите в България - вестник "Българска гора", подемат инициатива "Горската история - включи се и ти!".

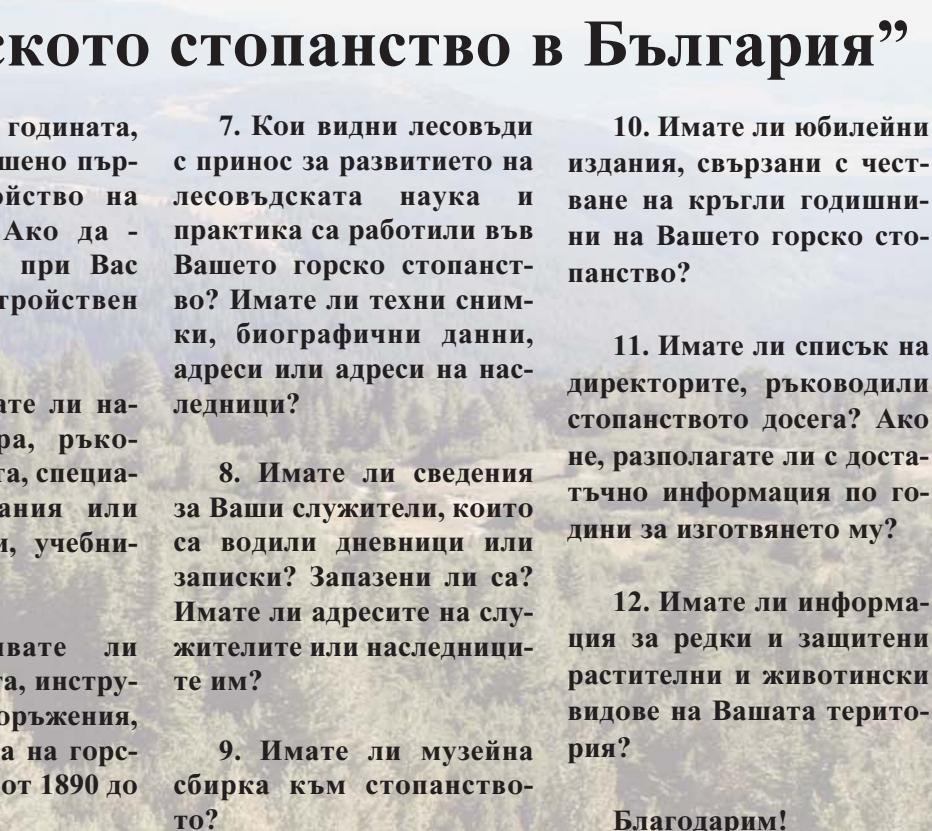
Нека с общи усилия и помощта на всеки да направим опит за попълването и уточняването на възможно повече събития в 134-годишната история, така значима за нас, лесовъдите.

Обръщаме се към Вас да отделите част от времето си и да попълнете въпросите в приложената анкета с възможно повече подробности. Няма значение дали тя ще бъде попълнена на компютър, или на ръка.

Изпращайте материалите на e-mail: tsavkov@abv.bg, gora@iag.bg, bggora@abv.bg, както и на адрес: София 1303, ул. "Антим Г" № 17, Редакция на списание "Гора", Редакция на в. "Българска гора".

1. През коя година е създадено Вашето горско стопанство (лесничество, държавно предприятие и т.н.)?**2. Притежавате ли нормативни документи за създаването му - указ, заповед и друг оригинал или копие?****3. Съхранявате ли други документи, свързани с историята на горското стопанство? Посочете какви са те и за кой период се отнасят:
а. от 1890 до 1944 г.
в. от 1944 до 2012 г.****4. Знаете ли годината, в която е извършено първото лесоустройство на стопанството? Ако да - съхранявате ли при Вас първия лесоустройствен проект?****5. Съхранявате ли научна литература, ръководства за работа, специализирани списания или вестници, карти, учебници?****6. Съхранявате ли предмети от бита, инструменти уреди, съоръжения, свързани с труда на горските работници от 1890 до 1950 г.?****7. Кои видни лесовъди с принос за развитието на лесовъдската наука и практика са работили във Вашето горско стопанство? Имате ли техни снимки, биографични данни, адреси или адреси на наследници?****8. Имате ли сведения за Ваши служители, които са водили дневници или записки? Запазени ли са? Имате ли адресите на служителите или наследниците им?****9. Имате ли музейна сбирка към стопанството?****10. Имате ли юбилейни издания, свързани с честване на кръгли годишници на Вашето горско стопанство?****11. Имате ли списък на директорите, ръководили стопанството досега? Ако не, разполагате ли с достатъчно информация по години за изготвянето му?****12. Имате ли информация за редки и защитени растителни и животински видове на Вашата територия?**

Благодарим!

АНКЕТА**"Историята на горското стопанство в България"**

Съюзен живот

Декларация на Съюза на лесовъдите в България

На 18 декември 2013 г. до Михаил Миков - председател на Народното събрание, и до проф. д-р Димитър Греков - министър на земеделието и храните, бе изпратена Декларация на Съюза на лесовъдите в България за спазване на изискванията на професионализма, морала и на лесовъдската етика, подписана от председателя на СЛБ проф. д-р Иван Палигоров.

В декларацията се казва:

"Съюзът на лесовъдите в България е правоприемник на Дружеството на българските лесовъди, основано през 1909 г., продължител на благородните традиции в опазването и възпроизводството на българската гора и член на Съюза на европейските лесовъди. В своята повече от 100-годишна история Съюзът има натрупан опит в преодоляването на много предизвикателства, включително преследвания, убийства, посегателства върху собствеността, наранявания и уволнения на колеги. И все пак Съюзът е успял да съхрани лесовъдската професия в името на настоящето и бъдещето на Българската гора."

Като продължение на своята последователна политика в защита на професионализма, лесовъдската етика и морал ръководството на Съюза на лесовъдите в България изразява своето безпокойство от напрежението сред лесовъдската колегия, породено от кадровите промени. В ръководството на СЛБ са получени редица сигнали, че са извършени сериозни кадрови промени както в системата на Изпълнителната агенция по горите, нейните поделения и специализирани териториални звена, така и в държавните горски предприятия, с определена партийна тенденциозност, базирани на субективно отношение и на лобистки интереси на регионално и особено на местно ниво.

Ръководството на Съюза на лесовъдите в България изразява своя категоричен протест срещу партийния, политическия и лобисткия диктат при кадровите решения!

Промени от този характер демотивират доказаните професионалисти особено когато те се заменят с партийно ангажирани или приближени на съответни лобистки кръгове. Това създава несигурност и страх сред колегията, принуждава хората да напускат професията. Създават се условия за непрекъсната (от избори до избори) ротация на кадрите по места и натрупване на междуличностни противоречия, които противопоставят и разделят колегията, и вместо да я мотивират да се развива и усъвършенства, я стимулират да търси политическа или друга подкрепа. Подкрепата поне би позволила да се запази някаква работа в системата, за да се осигури изхранване на съмествата и спокойно отглеждане на децата.

Управителният съвет на Съюза на лесовъдите в България следва да подкрепи инициативата на Съюза на лесовъдите в България, след като обсъди постъпилите сигнали, реши да запази правото си като неправителствена организация да декларира своята принципна позиция в защита на професионализма, лесовъдската етика и високия морал. Ние бихме подкрепили формирането на екипи от професионалисти на всички нива в йерархията. Но декларираме, че ще предприемем необходимите действия за защита и подкрепа на отстъпните по партийни и лобистки съображения стопани на горите. Изградените лесовъди-професионалисти представляват най-голямото национално богатство. Именно затова, изпълнявайки волята на нашите членове, на колективите на дружествата и на регионалните съвети на Съюза, справедливо отстояваме нашата професионална позиция."

Становище на Управителния съвет на Съюза на лесовъдите в България

Управителният съвет на Съюза на лесовъдите в България излезе със становище, взето на 11 декември 2013 г., по двата законопроекта за изменение и допълнение на Закона за горите. Становището е адресирано до проф. Светла Бъчварова - председател на Комисията по земеделието и храните на Народното събрание.

В документа, подписан от проф. Иван Палигоров - председател на СЛБ, внесен в комисията на 18 декември, се казва:

"В проекта на Министерския съвет са направени две предложения, които не са отразени в мотивите на законопроекта и по тях не е взето отношение в Комисията по земеделието и горите.

I. С § 8 се изменя чл. 108, ал. 3 така:

"Лицето по ал. 2, на което е издадено пълномощие за сеч, упражнява контрол и взема мерки за предотвратяване и спиране на незаконни действия по извършването на добива на дървесина по ред, определен с наредбата по чл. 148, ал. 11, до освидетелстване на сечището".

Досегашният текст на чл. 108, ал. 3 е "Лицето, на което е издадено пълномощие за сеч, носи отговорност и упражнява контрол по извършването на добива на дървесина до освидетелстване

не на сечището".

С тази поправка се залива отговорността на регистрирано в публичния регистър на ИАГ по чл. 235 от Закона за горите лице, на което е възложен добивът на дървесина и остават само контролните функции, каквито имат и служителите в Изпълнителната агенция по горите и нейните структури и специализирани териториални звена. Досегашният текст определяше отговорно регистрирано лице - от издаването на пълномощия за сеч до освидетелстване на сечището.

II. С § 9 в чл. 109 се издава нова ал. 2: "Протокол за освидетелстване на сечището в горските територии - държавна собственост, може да се съставя и от служител на териториалното поделение с лесовъдско образование, оправомощен от директора на държавни и общински територии със същите права и общински съдии".

По този начин се дава възможност в държавните горски територии с разпределение на директора на ДГС или ДЛС (ние сме убедени в добронамереността на директорите) съчищата да се освидетелстват от лица с лесовъдско образование, които могат да бъдат техники-лесовъди, както и да не са регистрирани в публичния

регистър на ИАГ по чл. 235 от Закона за горите. За регистрираните лесовъди с висше образование остава само издаването на пълномощия за сеч. Тъй като не се изисква регистрация на тези техник-лесовъди, това ще е precedent - да се възлага на нерегистрирани лица изключително отговорна лесовъдска дейност, с която се освобождават от отговорност юридически лица, склонили договори за добив на дървесина с ДГС и ДЛС за стотици, а в някои случаи и до милиони левове. С изменение на тази разпоредба се нарушива принципът за равнопоставеност на различните видове собственост.

Граждани, юридическите лица и общините при една действителна пазарна икономика, която Конституцията на България иска да гарантира, са по принцип равнопоставени на държавата, когато става въпрос за частноправни отношения и за стопанска дейност.

Приемането на това предложение, вероятно направено от предприятие, кое то няма достатъчно служители с висше лесовъдско образование във всички поделения, за да изпълни задълженията си, ще доведе в дългосрочна перспектива до задълбочаване на проблемите и намаляване на качеството на тази много важна лесо-

въдска дейност. От една страна, ще се намалят още повече шансовете завършващите ЛТУ да си намерят работа по специалността. От друга - има редица сигнали, че регистрираните в МОН по Закона за професионално обучение и образование търговски дружества само за няколко месеца обучение издават дипломи за техник-лесовъди. Същевременно утвърдените в практиката техник-лесовъди с големи познания и опит записаха задочно обучение в Лесотехническия университет и тази поправка ще е повод да се откажат. В този смисъл ние подкрепяме съхващането, че с приемането през 2011 г. на изискването за задължително висше лесовъдско образование бе направена крачка в правилната посока и това не бива да се променя.

Съюзът на лесовъдите в България винаги е подкрепял провежданите реформи в горите и със своите членове е подпомагал изготвянето на Закона за горите и подзаконовите актове за прилагането му. Като подчертаваме нашата загриженост за устойчиво и природосъобразно стопанисване на горите, ще подпомагаме придобиването на знания и умения на работещите в горския сектор за създаване на условия за по-добра адаптация към променящите се условия.

нат наш учен и внедрител в областта на горската техника и технологии, с над 50 годишно активно участие в практиката, предлага обширен материал на темата за въжените системи. Книгата съдържа десет глави: Историческо развитие на въжените системи, Класификация, принцип на действие и особеностите на горските въженни системи, Стоманени въжета, Кратко въведение в теорията на преносимите горски въже-

ни линии, Монтажно-демонтиращи механизми и приспособления при строителството на горските въженни линии, Преносими и самоходни въженни лебедки, Основни елементи на горските въженни системи, Строително-монтажни елементи на преносимите горски въженни линии, Опъване на носещите въжета на преносимите горски въженни линии, Основни видове горски въженни системи, използвани у нас и в чужбина.

Нови книги

Васил Василев. Въжените системи в горското стопанство. "АСТРА-Р" София, 2013 г., 296 стр.

ни линии, Монтажно-демонтиращи механизми и приспособления при строителството на горските въженни линии, Преносими и самоходни въженни лебедки, Основни елементи на горските въженни системи, Строително-монтажни елементи на преносимите горски въженни линии, Опъване на носещите въжета на преносимите горски въженни линии, Основни видове горски въженни системи, използвани у нас и в чужбина.

Авторът - проф. д-р. инж. Васил Василев, изтък-

Юбилей

Инж. Тодор ПЕНЕВ на 80 години

дейност.

Значителен е приносът

на инж. Пенев за постигане

на високи резултати в стопа-

нисването на горите, залеся-

ването и борбата с ерозията

в ГС - гр. Сандански, както и

за озеленяването около гра-

да. Под негово ръководство

са залесени над 25 000 дка

горски култури, предимно

върху ерозирани терени, и

са укрепени водосборите на

реките Лебнишка и Драковска

и около Мелник.

Заседание

на Управителния съвет на СЛБ

На 11 декември 2013 г. в София се проведе редовно заседание на Управителния съвет на Съюза на лесовъдите в България. Заседанието бе открито и ръководено от проф. Иван Палигоров - председател на СЛБ. Редица организационни въпроси бяха разгледани и обсъдени и бяха взети конкретни решения.

Проф. Иван Палигоров

информира членовете на УС

за участието на нашата делегация в работата на конгреса на Съюза на европейските лесовъди (СЕЛ) миналата година в Хелзинки,

като и за нашите предложения

относно законодателните

промени в областта на горското

стопанство, които вече

се вземат предвид в работата

на Европейския парламент.

Управителният съвет ре-

ши конференцията на СЕЛ,

която тази година ще се про-

веде в България, да бъде орга-

низирана през октомври на

територията на Югоизточно-

то държавно предприятие.

Д-р инж. Ана Петракиева

- зам.-председател на СЛБ,

информира членовете на Уп-

равителния съвет за работата

на Комисията по земеделието и

храните към Народното събъ-

рание обосновани мотиви за

неприемане на това предло-

жение.

Обсъдена и приета бе

декларация на Управителния

съвет на СЛБ до председате-

ля на Народното събрание и

министъра на земеделието и

храните за спазване на изис-

кванията на професионали-

ма, морала и лесовъдската

етика при извършване на

<p

След публикуването на проекта на новата Европейска горска стратегия през септември 2013 г. той е обект за дискусии при редица среци на заинтересованите лица. Политическата дискусия в Европейските структури също започна.

По време на организираната от Съюза на европейските лесовъди Кръгла маса, която се провежда на 4 ноември 2013 г. в Брюксел, стана ясно, че дискусиите се трансформират от разисквания по проекта към обсъждане на изпълнението на Стратегията.

На 16 декември 2013 г. Копа-Коджека (най-голямата организация на земеделските стопани в ЕС), под патронажа на председателството на Консултативната група по горско стопанство и корк, организира семинар по изпълнението на новата Европейска стратегия за горите. По време на семинара като едни от най-важните въпроси за изпълнението на Стратегията бяха определени

"Европейски критерии за устойчиво стопанисване на горите".

На 17 януари 2014 г. се събра Консултативната група по горско стопанство и корк. Основен акцент в дискусията беше изпълнението на новата Стратегия за горите.

Обект на дискусия бяха и други теми: преглед на дейността на Консултативната група по земеделие към Европейската комисия; новата селскостопанска политика за развитие и слабото усвояване на фондовете за горско стопанство в миналото; резултатите от Конференцията по изменението на климата, проведена във Варшава, целите ѝ и тяхното въздействие върху горското стопанство; изпълнението на стратегията за биоразнообразието; насоките по "Натура 2000" и гори; изпълнението на Европейския регламент за дървесина; възможностите за горския сектор в областта на научните изследвания и иновациите в рамките на Програма "Хоризонт 2020" като

платформата за Европейско партньорство за иновации (EIP) и публично-частичните партньорства при индустрите, основани на ползването на биомаса.

Подгответи бяха две резолюции на Консултативната група. Първата подчертава необходимостта от съществуването на Консултативната група "Горско стопанство и корк", тъй като през декември 2013 г. Европейската комисия е взела решение за нова рамка на граждански диалог по проблемите от общата селскостопанска политика, което означава, че нови консултативни групи трябва да бъдат създадени до юли 2014 г. с нова процедура за кандидатстване за членство в тях.

Втората резолюция се отнася до никото ниво на усвояване на фондовете по горските мерки в миналото, с искане за осигуряване на механизми, гарантиращи повисок процент на усвояване през следващия програмен период.

На срещата, проведена

на 17 януари 2014 г. в Брюксел, беше организиран и информационен ден на Програма "Хоризонт 2020".

Следващата среща на Консултативната група по горско стопанство и корк на експертно ниво Forest Europe (Европейска горска политика) се състоя на 4-5 февруари 2014 г. във Валядолид, Испания, за да подгответи извънредната Министерска конференция.

Съюзът на европейските лесовъди активно следи тези процеси, но постоянният им преглед понякога е свързан със затруднения. Най-важното събитие, което оказа влияние върху горския сектор, е обобщаването на развитието на процесите след Конференцията по изменението на климата през миналата година.

Многофункционалното стопанисване на горите винаги е било сектор с много и разнострани зainteresовани групи, като и през миналата година съществен момент беше необходимостта от балансирано координиране на частично конфликтните инте-

реси. Именно поради дискусите, свързани с климатичните промени, тези конфликти през последните години бяха изострени. Повишенната употреба на биомаса и дървесина за енергийни нужди е сериозна конкуренция на класическите форми на използване на дървесина в горската промишленост.

Добивът на твърде много дървесина може да доведе до проблеми при съхраняване на устойчивостта и в страните извън Европа, които внасят горски продукти в Европейския съюз. В същото време страхът от негативното влияние на климатичните промени върху горските екосистеми и биоразнообразието в тях предизвиква действия към разширяване на защитата на горите.

Стартираха и много дейности, инициирани от различните главни дирекции на Европейската комисия.

Главната задача на новата горска стратегия днес е да се координират разнообразните очаквания от горския сектор чрез прилагането на комплексен подход. Прего-

ворите за правнообвързващо споразумение за единна Европейска горска политика имат за цел създаването на Европейска широкообвързваща конвенция за горите, която да предотврати екстремалните потребности на отдалните сектори.

Съюзът на европейските лесовъди приветства новата горска стратегия. Надяваме се, че много от проблемите ще бъдат решени, ясно осъзнавайки, че в бъдеще предстоят нови предизвикателства. Пример за тези предизвикателства е проектът "Индустрия, използваща биомаса", който е публично-частно партньорство между Консорциума от индустрии, основани на ползването на биомаса, и Европейския съюз. За да бъде реализиран икономическият потенциал, основан на ползването на биомаса в Европа, е определен бюджет за проекта, възлизаш на 3.8 милиарда евро.

Михаел ДИИМЪР
Президент на Съюза на европейските лесовъди

Горите като елемент на продоволствената сигурност

От стр. 3

В Алжир, Мароко, Русия, Нова Зеландия специализирани горски насаждения фиксираят пясъчните дюни. Според Радкевич (1984) и Найденов (1990, 2003 г.) полезащитните пояси са най-големият успешен екологичен експеримент. Създадени на великия руски учен Докучаев в каменната степ на Русия през XIX в., за да пазят селскостопанските култури от суховеите и да задържат снега, днес те са силно разпространени в целия свет. Х. Димитров (1968 г.) посочва, че полезащитните пояси у нас заемат 2-3 % от дадена територия, осигурявайки увеличаването на добивите от житните култури с 25-35 на сто. Доказано е, че дървените колове са най-екологични за лозарството.

Според данни на ФАО в света около 240 млн. животни се отглеждат с фуражите, добивани в горите. В недалечното минало в нашата страна овцевъдството, козевъдството и отчасти говедовъдството използват значителни количества горски листников фураж. Клоносното стопанство в много райони на България е обслужвало животновъдството и е прототип на днешното агролесовъдство. Елшите и акациите, растящи по пасищата, подобряват азотното съдържание в почвите, увеличавайки количеството и качеството на тревните фуражи, необходими за нараскането на млеконадоя и качеството на мякото. Б. Тарис (1959 г.) отбележва, че хранените с листната маса на тополите овце дават мяко, от което се получава по-добро сирене. В горещите летни дни дърветата осигуряват сянка и спокойствие за животните.

Горите са тясно свързани с риболовството и риболов-

ва в реките и езерата, най-вече в планинските райони. Горските екосистеми регулират обема и колебанията на нивото на водните течения, стабилизират водосборите, благоприятстват развитието на формите на живот, които служат за храна на рибите и другите водни висши обитатели. В недалечно минало в много от горските стопанства бяха изградени модерни рибарници, даващи препитание на много хора и произвеждащи значително количество риба. Тази дейност е изоставена без алтернатива.

Световната и наша история изобилства с факти как горите осигуряват необходимите продукти за оцеляването на хората по време на природни бедствия и неплодородни години. Според световната статистика днес в развиващите се страни и страните в преход добивът на дървесина и недървесни продукти за преработване осигурява приходи от продажбата на дървесината. Експлоатацията на недървесните природни ресурси в горите е най-голямото перо в канадския търговски баланс (32.6 млрд. долара годишно). Повече от 361 000 канадци работят в горите.

Създадените у нас в края на 60-те и началото на 70-те години орехови и лещничкови, а на места и кестенови комплекси от най-добрите сортове, бяха изоставени или приватизирани. Една част и до днес дават плодове, но няма кой да организира добиването и реализирането на продукцията.

Горските екосистеми дават възможност за увеличаване на ловните запаси като важен продоволствен ресурс. Дивечът осигурява до 84 % от консумацията на протеини в горските общности на Африка, Сибир, Тропическата част на Америка и Азия.

Проблемите на продоволствената сигурност се разглеждат предимно в публични дискусии и форуми на

държавни и недържавни сдружения и организации, но рядко на практическо ниво. Оттук възникват и редица проблеми, защото взетите решения в един сектор се отразяват - негативно или позитивно, на другите сектори. Разрушаването на селскостопанските предприятия в България по време на по-землената реформа през 90-те години на XX в. доведе до снижаване на обема на земеделското производство. Преструктурирането на смесените горско-селски стопанства редуцира приноса на горските екосистеми в осигуряването на продоволствената сигурност, намали икономическата стабилност на общностите, увеличи безработицата и бедността в планинските и полупланински райони на страната и провокира масова миграция на населението от тях.

За да се разие селското стопанство, в миналото горите са изсичани и превърнати в обработваема земя, ливади, пасища. Превърнато на горите в обработващи земи най-често води до загуба на биологичното разнообразие и на първичните генетични ресурси на планетата. С унищожаването на горските екосистеми изчезват естествените храни, които осигуряват здравословен режим на хранене или са необходими хранителни ресурси при трудни времена.

През последните години на различни нива се говори за недостига на храни и за подобряването на продоволствената сигурност. Вероятно няма случайност и в наименованието на нашето министерство - Министерство на земеделието и храните. Решаването на проблема с изхранването на населението

то изиска интердисциплинарен, комплексен и мултиликационен подход. В тази насока в горския сектор у нас внимание заслужава преоткриването на агролесовъдството. Като социална практика то интегрира горските екосистеми със селскостопанското производството на храна, осигурява висока продуктивност и ефективност на пасищата, като по този начин се формират основи на продоволствената сигурност. Елементи на агролесовъдството и добри лесовъдски практики в тази насока възникват в нашето горско стопанство още в края на XIX век - клоносното стопанство за добив на листников фураж, формираните редколесия, в които се съчетава производството на листников фураж от единично разположените по 10-15 дървета на декар и добив на сено в откритите пространства между тях, междинното селскостопанско ползване в топловите и ореховите култури, създаването на култури от орехоплодни, липовите и акациеви култури за пчелна пасища.

У нас има натрупан опит за създаването на горски култури с международно селскостопанско ползване - с билки, царевица, бостани, култури от орехоплодни, липовите и акациеви култури за пчелна пасища.

Доказано е, че винаги трябва да има политическа воля, за да се осигури изпълнението на мероприятия, гарантиращи продоволствената сигурност. Елементи на агролесовъдството и добри лесовъдски практики в тази насока възникват в нашето горско стопанство още в края на XIX век - клоносното стопанство за добив на листников фураж, формираните редколесия, в които се съчетава производството на листников фураж от единично разположените по 10-15 дървета на декар и добив на сено в откритите пространства между тях, междинното селскостопанско ползване в топловите и ореховите култури, създаването на култури от орехоплодни, липовите и акациеви култури за пчелна пасища.

Сложните проблеми на интегрирането на продоволствената сигурност и горското стопанство изискват концентриране на инициаторите и интердисциплинарните колективи. Повишаването на продоволствената сигурност налага лесовъдството да играе важна роля в тези усилия. Лесовъдството не само е способно да допринася за осигуряване на продоволствие и за намаляване на бедността, но и запазва горите и климата на планетата.

Док. д-р Янcho Найденов

Горите са тясно свързани с риболовството и риболов-

ва оптимален микроклимат за животните във фермите и повишава продуктивността на пасищата.

Агролесовъдските системи осигуряват производството на концентрираните фуражи, увеличават количеството на получената дървесина, възстановяват обеднелите почви и дават възможност тези запазят своята продуктивност и рентабилност, защиват водосборите и запазват почвите от ерозия и пропушване.

У нас има натрупан опит за създаването на горски култури с международно селскостопанско ползване - с билки, царевица, бостани, култури от орехоплодни, липовите и акациеви култури за пчелна пасища.

Доказано е, че винаги трябва да има политическа воля, за да се осигури изпълнението на мероприятия, гарантиращи продоволствената сигурност, и да се елиминират бариерите, които пречат на това изпълнение. Устойчивото развитие на горския сектор изиска ускорена реализация на програмите, свързани със създаването на подходяща икономическа и социална среда за агролесовъдските технологии за дребните фермери в горските райони.

В световната практика, а и в нашата в края на 60-те години на XX век се преминава към създаването на култури с малка гъстота - дърветата се засаждат на разстояние 6 x 6 до 12 x 12 м, кастрят се редовно, като по този начин се осигурява достатъчно светлина за развитие на различни селскостопански култури. Пример е съвместното отглеждане на царевица, фъстъци и други орехоплодни култури с тополите в нашата страна, Сърбия, Турция, Китай. Създаването на полезащитни пояси осигурява

Памет

Един живот, изживян за гората

С решение от 28 януари 2014 г. Общинският съвет в Разград удостои (посмъртно) заслужил лесовъд инж. Тодор Дачев - бивш директор на Горско стопанство - Разград, със званието "Почетен гражданин".

Инж. Тодор Димитров Дачев е роден на 20.08.1908 г. в с. Миладиновци, Търговищка област. Завърши Лесовъдния отдел на Средното техническо училище в София. През 1939 г. е приет за студент по лесовъдство в Пражкия университет, Чехия, в който не успява да продължи поради започване на Втората световна война. Дипломира се в Агрономо-лесовъдния факултет на Софийския университет през 1945 година.

Професионалният му път в горите започва още след завършване на средното техническо образование като помошник-лесничей в Горските стопанства в Преслав, Патлейна, Сливен и Шумен.

След придобиване на висша професионална квалификация последователно е лесничей в Исперихското ревирно лесничество, директор на Исперихското държавно горско стопанство, директор на Разградското държавно горско стопанство, началник на

Окържното управление на горите в Разград. След реорганизация в управлението на горите е препознатен отново за директор на Разградското горско стопанство, където работи до пенсионирането си през 1972 година.

Професионалният му път в горите започва още след завършване на средното техническо образование като помошник-лесничей в Горските стопанства в Преслав, Патлейна, Сливен и Шумен.

След придобиване на висша професионална квалификация последователно е лесничей в Исперихското ревирно лесничество, директор на Исперихското държавно горско стопанство, директор на Разградското държавно горско стопанство, началник на

ще, Шумен, гр. Исперих.

Залесяванията на ерозирани и нарушен терени и хидротехнически съоръжения във водосбора на р. Бели Лом през 60-те години на миналия век спират поройните води и наводненията на Разград.

Създадени или реконструирани са хиляди декари нови и стари гори с промишлено значение. Горите на Лудогорието стават национална експериментална база за лесовъдската практика в превъртане на издънковите гори в семенни. Резултатите от опитите влизат в златния фонд на българската лесовъдска теория и практика.

Трудът на разградския лесовъд е оценен високо - през 1961 г. инж. Тодор Дачев е награден с "Народен орден на труда" - златен, а през 1969 г. му е присъдено званието "Заслужил лесовъд".

Починал през 1995 г. в Разград.

Уважение заслужава идеята на Общинския съвет в Разград достойно да почете дейността на лесовъд Тодор Дачев, чийто живот е изживян за гората.

Инж. Димитър АЛЕКСИЕВ

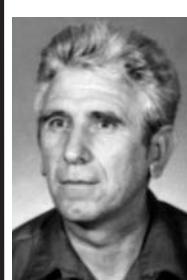

На 22 август 2013 г. почина инж. Йордан Джанков Вълев.

Роден е на 28.1.1936 г. в Силистра.

ВЛТИ завършва през 1959 година.

Започва работа като началник на ГТУ в ГС - гр. Исперих. През 1965 г. постъпва в ГС - Силистра като началник-участък, а през 1974 г. става зам.-директор. От 1975 до 1986

На 11 септември 2013 г. почина инж. Иван Грозданов Иванов.

Роден е на 24.04.1934 г. в Белово, Пазарджишко област.

През 1953 г. завършва Техническо училище „Христо Ботев“ в София.

През 1966 г. се дипломира във ВЛТИ.

Постъпва в ГС - Белово, като завеждащ горски разсадник. През 1954-1956 г. ра-

На 21 януари почина инж. Тодор Минев Кулев.

Роден е на 28.03.1937 г. в с. Драгоево, Шуменска област.

Завършва ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“, през 1963 година.

След дипломирането си започва работа като началник на горско-технически участък в Горско стопанство - Белово. През 1966-1967 г. е началник на ГТУ в Горско стопанство - Върбица.

На 4 февруари почина инж. Илия Христов Ильчев.

Роден е на 18.11.1927 г. с. Арда, Смолянска област.

През 1951 г. завършва Лесотехническия факултет на Селскостопанска академия в София.

Работа започва в ГС - Кипилово. Работи като главен инженер на дървообработваща предприятие, началник-отдел „Стопанисване на горите“ в Окържното управление на горите в Смолян. За една година е заместник-директор на РДГ - Смолян.

От 1973 г. до пенсионирането си през 1989 г. е

г. е директор на новосъздаденото Представително ловно стопанство „Каракуз“. През 1986 г. е началник-отдел в Лесопромишлен комбинат - Силистра. Една година е главен специалист в Съвета по селско и горско стопанство към Силистренския окръжен съвет. През 1988-1991 г. е директор на ГС - Силистра. От 1991 до 1997 г., когато излиза в пенсия, е главен специалист по стопанисване на горите в РДГ - Русе.

Инж. Джанков има голям принос за развитието на горското и ловното стопанство в Русенски регион.

Поклон пред светлата му памет!

боти в ГС - Троян. От 1957 г. се завръща в ГС - Белово, и работи на различни длъжности, като в продължение на 28 г. е директор на стопанството. Отдава много усилия за успешното изпълнение на лесо-културните мероприятия и дърводобива. Под негово ръководство в стопанството са създадени над 70 000 дка горски култури, осигурено е възстановяването на смесените гори по стръмните склонове на Рила.

Пенсионира се през 1995 г. като заместник-директор на Тополовото стопанство в Пазарджик.

Поклон пред светлата му памет!

В Горско стопанство - Преслав, е началник-участък до 1971 г., а след това става заместник-директор по производствено-техническите въпроси. От 1985 г. е директор на ДЛС „Преслав“, а от 1990 г. - на ГС - Велики Преслав, където работи до пенсионирането си през 1997 година.

Под ръководството на инж. Тодор Кулев са залесени над 25 000 дка нови гори и са изведени отледни сечи върху стотици хиляди декари, повишават се трофеите качества на дивеча и годишните приходи от международен ловен туризъм.

Поклон пред светлата му памет!

началник на Районната инспекция по горите и опазване на природната среда, по-късно РИОПС - Смолян.

Извънкат лесовъд и ръководител с определен принос за успешното развитие на горското стопанство в Смолянския регион, инж. Ильчев имаше високи изисквания към колегите лесовъди и съдействаше активно за издигане на контролната дейност и дисциплината в горите. С богатия си професионален опит инж. Илия Ильчев еуважаван лесовъд, умело съчетаващ гръжката за гората с опазването на околната среда.

Носител на редица отличия, между които и „Орден на труда“ - златен.

Поклон пред светлата му памет!

ЮРИДИЧЕСКА КОНСУЛТАЦИЯ

Още за правото на увеличен размер на обезщетението при пенсиониране (чл. 222, ал. 1 от Кодекса на труда)

Отговор: Трудовият стаж е юридически факт, с настъпването на който възникват определени права на работника или служителя (например правото на платен годишен отпуск, на допълнително трудово възнаграждение и др.). По правило трудовият стаж е време, през което работникът или служителят е на работа по трудово правоотношение (ТПО). В трудовото ни законодателство има отклонения от това правило. С разпоредбата на чл. 354 от КТ са предвидени особено важни обстоятелства, поради които лицето не е могло да работи по ТПО и по този начин да придобива трудов стаж, но законът признава тези периоди за трудов стаж. С чл. 354, т. 7 от КТ за трудов стаж се признава времето, когато работникът или служителят е останал без работа и е получавал обезщетения за безработица. По нашето законодателство Бюрото по труда не е работодател.

Размерът на обезщетението по чл. 222, ал. 3 от КТ е диференциран според това при кого работникът или служителят е работил през последните 10 години трудов стаж. В този 10-годишен период ще се включат всички периоди, които се зачитат за трудов стаж за придобиване на правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст. Законът не изиска трудовият стаж да е бил непрекъснат. Той може да е бил прекъснат поради прекратяване на трудовото правоотношение с работодателя, поради ползване на неплатен отпуск, който не се зачита за трудов стаж, или по някакви други причини. Но ако по време на прекъсванията работникът или служителят не е придобил трудов стаж при друг работодател и при работодателя, при когото

ВЪПРОС: Трудовият си стаж от около 40 години съм придобил в горското стопанство. Предстои ми пенсиониране. За да получа увеличен размер на обезщетението, предвидено с чл. 222, ал. 3 от КТ, не ми достигат 8 месеца трудов стаж за работа през последните 10 години в Държавното горско стопанство, където ще се пенсионирам. Преди да започна работа в ДГС, една година бях регистриран в Бюрото по труда и получавах обезщетение като безработен, и една година не съм работил никъде. След реформата в горското стопанство от края на 1999 г. работих близо две години в ЕАД, кое то беше закрито. Въпросът ми е: „Имам ли право на увеличен размер на обезщетение при пенсиониране?“

ТПО се прекратява след придобиването на право на пенсия, той има 10 години трудов стаж, налице е основание за заплащане на увеличен размер на обезщетение по чл. 222, ал. 3 от КТ.

След 1994 г. ФСОГСДП и държавното ръководство в бранш „Горско стопанство“ чрез договорености в браншовите колективни трудови договори (БКТД) осъществяват предоставената възможност с чл. 2 от ПМС № 31/1994 г. за по-големи размери на обезщетението при пенсиониране. С чл. 15, ал. 3 от БКТД на работещите в бранш „Горско стопанство - стопанисване“ за 2013-2014 г. е договорено: „Всички работници и служители в трудови правоотношения с държавните предприятия по чл. 163 от ЗГ и техните териториални поделения (ДГС, ДЛС и УОГС), придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, независимо от основанието за прекратяване на трудовото правоотношение, имат право на обезщетение в раз-

мер на брутното им трудово възнаграждение за срок от 6 месеца, когато последните 10 години трудов стаж са придобили в ДП по чл. 163 от ЗГ, ДГС, ДЛС и УОГС, както и в НУГ/ДАГ/ИАГ и техните структури и специализирани териториални звена, в търговските дружества в сектор „Горско стопанство“, в което държавата е била едноличен собственик на капитала и правата ѝ са упражнявани от Министерството на земеделието и горите (ЕАД и ЕООД), в Държавните дневчовъдни станции, Държавните горски и ловни стопанства (ДДС, ДГС и ДЛС)“.

Във въпроса си посочвате, че не Ви достигат 8 месеца трудов стаж за работа през последните 10 години в държавното горско стопанство, където ще се пенсионирате. На основание чл. 15, ал. 3 от БКТД към трудовия Ви стаж, придобит в ДГС, следва да се прибави и трудовият Ви стаж от ЕАД, където сте работили близо две години, при условие че за този период държавата е била едноличен собственик на капитала и правата ѝ са упражнявани от Министерството на земеделието и горите. При тези условия имате право на увеличен размер на обезщетение при пенсиониране на основание чл. 222, ал. 3 от КТ, във връзка с чл. 15, ал. 3 от БКТД.

СПРАВКА: Чл. 222, ал. 3 от КТ, чл. 228, ал. 2 от КТ, чл. 354, т. 7 от КТ;

Чл. 15, ал. 3 от БКТД на работещите в горското стопанство - стопанисване за 2013-2014 г.

Николина НАНОВА
юрист при ФСОГСДП

Природни резервати

Опазване на природното наследство и биологичното разнообразие

В Общоевропейската стратегия за биологично и ландшафтно разнообразие приоритетно се разглеждат проблемите, свързани с опазването на природното наследство, и мерките за съхранение на организмовия свят.

В далечното минало горите на Стария континент са покривали 80-90 % от територията, а днес заемат 33-34 % от общата площ. Значителна част от тях са фрагментирани на малки площи, като чувствително са засегнати 70 % от представителните за Средиземноморието природни екосистеми и ландшафти. Унищожени са над 75 % от крайбрежните дюни и над 33 % от солените блати. Почти аналогично е състоянието и на защитените природни екосистеми и

Триградското ждрело

Седемте рилски езера в Национален парк "Рила"

Биосферен резерват "Парангалица"

гори, уникални (реликтни и ендемични) съобщества и планински хабитати;

- растителни съобщества и местообитания, характерни и специфични за безлесната високопланинска зона на страната;

- горски екосистеми и биоценози в карстови местообитания, проломи и ждрела, наличие на естествени убежища и екологични ниши на ценни и редки представители на българската флора и фауна;

- характерни медитрански и субмедитрански съобщества и формации в ареала на южните български планини;

- крайречни, крайбрежни, долинни и планински съобщества и популации на редки растителни и животински видове.

Общо по биогеографски области, горски биоми и хабитати естествено са формирани сложни по състав и структура горски екосистеми и съобщества, които представлят биоразнообразието и генетичния фонд на българската флора и фауна.

от които 20 % с ограничено разпространение, 170 български и 200 балкански ендемични вида и подвида. Освен това по основни фитогеографски и горскоустройствени райони са идентифицирани значими за опазване на биологичното разнообразие гори, наличие на български и балкански ендемични съобщества, остатъчни формаобразувателни центрове и естествени находища на реликтни видове. Паралелно с тези съобщества в горите и основните зоогеографски територии и планински хабитати при естествени условия обитават над 70 % от застрашенните диви животни, от които 42 вида световно застрашени, както и над 60-70 % от горските хабитати.

Българската биота и нейното флористично и фаунистично разнообразие нариеждат природата и биоразнообразието на страната на едно от престижните места в Европа по богатството на съхранения биогенетичен фонд на Земята. В този смисъл дълголетието на всяка нация се корени и обуславя и от нейната генетична памет.

Проф. д-р Никола КОЛЕВ

Река Велека

обекти по Черноморското крайбрежие. В резултат на преки и косвени антропогенни въздействия изчезват или са застрашени от увреждане множество растителни и животински видове. Общо променящите се екологични условия застрашават миграцията и загубата на около 18-20 % от генетичния фонд на флората и фауната. Възникналите промени в условията на съществуване са основна причина за нарушаване на екологичните връзки и взаимоотношения между организмите и околната среда.

За предотвратяване на посочените нарушения Общоевропейската стратегия за биологично и ландшафтно разнообразие предвижда до 2020 г. пред приемането на адекватни действия за трайно възстановяване и съхранение на ключови и уникални природни екосистеми и хабитати с цел интегрирането им в Общоевропейската екологична мрежа за опазване на биораз-

нообразието.

В това отношение внимание се насочва към:

- приоритетно запазване и консервация на остатъчни девствени коренни гори и естествено възстановени първични горски екосистеми;

- осигуряване на природни местообитания и териториална защита на отделни видове и популации, изискващи обширни и спокойни зони за съществуване и възпроизведение;

- адаптиране на горските екосистеми и биоценози към климатичните промени;

- издирване и запазване на стари и вековни гори, навлезли в стадий на устойчиво климатическо състояние;

- възстановяване на естествени съобщества и природни хабитати с висока консервационна стойност и значение;

- разширяване на обхвата на защитени територии и зони с цел толериране на екологично чувствителни и

от извършените проучвания в различни биогеографски и флористични райони на страната е установено наличието на 3550-3750 вида растения (Пеев и др., 1993),

ХУСКВАРНА БЪЛГАРИЯ ЕООД
София 1797, ж.к. „Младост“ - 2, ул. „Андрей Ляпчев“ №72
тел. 975 30 76; 0888 28 17 11, 0888 28 74 62
www.husqvarna.bg; e-mail: info@husqvarna.bg